

روش‌های یادگیری

نظریه‌ها و سبک‌های یادگیری در کلاس درس

نوشته:

آلن پریچارد (Alan Pritchard)

2010

مترجمان:

دکتر اسماعیل سعدی‌پور

(عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

طالب زندی

(کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی)

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۰

پریچارد، آلن ام ۱۹۵۵ - م.
(Pritchard, Alan (Alan M
زدهای یادگیری: نظریهها و مباحث یادگیری در کلاس درس / نوشته
آلن ریچارد؛ مترجمان اسماعیل سمعی پور، طالب زندی.
تهران: آوای نور، ۱۳۹۰.

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر نشر یا مضمی نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

روش‌های یادگیری نظریه‌ها و سبک‌های یادگیری در کلاس درس

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۹	مقدمه‌ای بر ویرایش دوم
۱۳	فصل اول: یادگیری
۱۴	یادگیری امروزه چگونه تعریف شده است؟
۱۷	یک چشم‌انداز تاریخی کوتاه
۱۸	پیشرفت‌های دیگر
۲۱	فصل دوم: رفتارگرایی و آغاز نظریه
۲۲	رفتارگرایی: تعریف
۲۳	(۱) شرطی‌سازی کلاسیک
۲۴	(۲) شرطی‌سازی عامل
۲۶	رفتارگرایی در موقعیت‌های یادگیری عمومی
۲۷	رفتارگرایی در یادگیری آموزشگاهی
۲۸	ملاحظات برای استفاده از پاداش
۲۸	مشکلات استفاده از پاداش‌های بیرونی
۳۳	رفتارگرایی در عمل
۳۵	آشنایی با چهره‌های شاخص رفتارگرایی
۳۷	خلاصه فصل
۳۹	فصل سوم: یادگیری شناختی و ساختن گرایی
۳۹	نظریه‌های ساختن گرا
۳۹	علم شناخت
۴۰	روان‌شناسی شناختی

۴۰	ساختن گرایي (سازنده گرایي)
۴۰	پیاژه
۴۵	نظريه طرحواره
۴۹	خلاصه‌اي از نظريه طرحواره
۵۰	ساختن گرایي اجتماعي
۵۳	يادگيري موقعيتي و فعاليت‌هاي اصيل
۵۴	فراشناخت
۵۸	فعاليت ذهني
۵۸	پذيرندگي (دوگير شدن)
۶۰	ترغيب پذيرندگي
۶۲	خلاصه فصل
۶۵	فصل چهارم: هوش‌هاي چندگانه
۶۷	هوش‌هاي چندگانه در کلاس درس
۷۵	خلاصه فصل
۷۷	فصل پنجم: سبک‌هاي يادگيري
۸۰	سبک يادگيري فعال
۸۰	سبک يادگيري تأملي
۸۰	سبک يادگيري نظريه پرداز
۸۱	سبک يادگيري عملگرا
۸۲	يادگيرندگان ديداري
۸۲	يادگيرندگان شنيداري
۸۲	يادگيرندگان جنبشي
۹۱	سبک‌هاي يادگيري و هوش‌هاي چندگانه
۹۷	شناسايي سبک‌هاي يادگيري
۹۹	خلاصه فصل
۱۰۱	فصل ششم: مشکلات يادگيري
۱۰۲	مشکلات عمومي يادگيري - تعاريف سطح بالا

۱۰۳	مشکلات درون‌داد
۱۰۴	مشکلات پردازش
۱۰۴	مشکلات یاد‌سپاری
۱۰۴	مشکلات برون‌داد
۱۰۷	خوانش پریشی
۱۱۱	شناسایی کودکان خوانش پریش
۱۱۵	اوتیسم
۱۱۶	سندروم اسپرگر
۱۱۹	نحوه برخورد با کودکان مبتلا به اوتیسم در کلاس درس
۱۲۱	اختلال کمبود توجه و بیش‌فعالی
۱۲۵	سایر اختلالات و سندروم‌های اثرگذار بر یادگیری
۱۲۵	سندروم داون
۱۲۶	فلج مغزی
۱۲۷	اختلال عملکرد معنایی
۱۲۹	اختلال وسواس
۱۳۱	اختلال وابستگی
۱۳۳	اختلال نقص کروموزم
۱۳۵	سندروم ویلیامز
۱۳۶	سندروم توره
۱۳۹	خلاصه فصل

فصل هفتم: یادگیری مغز-محور

۱۴۸	شکل‌پذیری مغز
۱۴۹	دو نیمکره مغز
۱۵۷	۱- مغز یک سیستم انطباقی پیچیده است
۱۵۷	۲- مغز یک سیستم اجتماعی است
۱۵۸	۳- جستجو برای معنی، فعالیت فطری است
۱۵۸	۴- جستجو برای معنی از طریق الگو سازی اتفاق می‌افتد
۱۵۹	۵- هیجان‌ها و عواطف برای الگو سازی از اهمیت زیادی برخوردارند

- ۱۶۰ ۶- هر مغزی بطور همزمان جزءها و کل ها را دریافت و خلق می کند
- ۱۶۰ ۷- یادگیری هم شامل توجه عمقی است و هم توجه سطحی
- ۱۶۱ ۸- یادگیری شامل فرایندهای خود آگاه و ناخود آگاه است
- ۱۶۱ ۹- یادگیری فرایندی تحولی است
- ۱۶۲ ۱۰- چالش، یادگیری پیچیده را افزایش می دهد اما تهدید آن را بازداری می کند
- ۱۶۳ ۱۱- حداقل دو روش برای سازماندهی حافظه وجود دارد
- ۱۶۴ ۱۲- هر مغزی سازماندهی مربوط به خود را دارد
- ۱۶۵ هشیاری آوازشی
- ۱۶۶ غوطه وری
- ۱۶۷ پردازش فعال
- ۱۶۲ مدت زمان متمرکز
- ۱۶۳ مخالفان نظریه یادگیری مغزمحور
- ۱۶۵ خلاصه فصل
- ۱۶۷ فصل هشتم: ارتباط بین نظریه و عمل: تا چه اندازه می توانیم از پژوهش یاد بگیریم؟
- ۱۶۸ یادگیری فرایند تعامل بین آنچه که می دانیم و آنچه که می خواهیم بدانیم است
- ۱۸۱ یادگیری یک فرایند اجتماعی است
- ۱۸۳ یادگیری موقعیتی است
- ۱۸۴ یادگیری یک فرایند فراشناختی است
- ۱۸۶ یادگیری گاهی اوقات فاقد ادراک بوده و به صورت طوطی وار اتفاق می افتد
- ۱۸۷ یادگیری وابسته به سبک یادگیری و ترجیحی افراد است
- ۱۹۰ یادگیری وابسته به شرایط خاصی است که متمرکز به مغز می باشد
- ۱۹۳ منابع
- ۲۰۰ پیوست: مقایسه اجمالی نظریه پیاژه و ویگوتسکی

مقدمه

یادگیری گاهی اوقات به صورت کاملاً طبیعی و حتی در بسیاری موارد بدون اینکه متوجه شویم اتفاق می‌افتد. ممکن است برای ما اتفاق افتاده باشد کودکی را دیده باشیم که بعضی کارها را به روشی انجام می‌دهد که قبلاً قادر به انجام آنها نبوده است. برای ما جای تعجب است که این کودکان در طول دوره کوتاهی پیشرفت زیادی می‌کنند. این نوع یادگیری، نوعی یادگیری برنامه‌ریزی شده است که در آن والدین زمان زیادی را جهت کمک به کودکان برای رشد مهارت‌ها و ادراکات خاص آنها صرف می‌کنند. این یادگیری متفاوت از یادگیری برنامه‌ریزی شده‌ای است که در بیشتر محیط‌های رسمی نظام آموزشی ما از قبیل گروه‌های بازی، مهدکودک‌ها و مدارس اتفاق می‌افتد.

کودکان همچنان که رشد می‌کنند، گاهی اوقات نیز از الگوهای خاصی پیروی می‌کنند و در زمینه‌های خاصی افرادی ماهر و صاحب‌نظر می‌شوند. بنابراین باید به منظور ارتقاء این فرایند، نظامی را پایه‌ریزی کنیم که با استفاده از آن کودکان را آموزش داده و به آنها یاد بدهیم بر اساس این ملاحظه مهم شروع به کسب دانش و مهارت کنند که وقتی بزرگ‌تر شدند و در جامعه نقشی را بر عهده گرفتند، هم بتوانند به شکل مؤثری این نقش را ایفا کنند و هم باعث شادی و تأمین نیازهای آنان در زندگی شود.

در کتاب حاضر قصد پرداختن به ماهیت دانش و مهارت‌های اکتسابی را نداریم، بلکه نقطه اتکا و موضوع اصلی این کتاب روش‌هایی است که معلمان برای پیشرفت یادگیری اثربخش به کار می‌گیرند. هر چند بسیاری از رفتارهایی که کودکان یاد می‌گیرند

برنامه ریزی شده نیستند، اما یادگیری در مدارس به صورت اتفاقی رخ نمی دهد و برای اینکه کودکان افراد مسئولیت پذیر شوند لازم است معلمان برای یادگیری آنها طرح و برنامه ریزی دقیقی داشته باشند.

رشد فرایند یادگیری بیشتر از هر چیز دیگری متکی به تحقیق و پژوهش می باشد. این پژوهش ها هم در آزمایشگاه های مدارس و هم در کلاس های درس که در آنها معلمان با دامنه وسیعی از موضوع های متعدد همراه با جمعیت کثیری از یادگیرندگان درگیر هستند صورت می پذیرد. به عنوان مثال این پژوهش ها ممکن است در آزمایشگاه ها بر ساختار ذهن یادگیرنده، و در کلاس درس بر تکنیک های پرسیدن سوال و یا تاثیر فوری محیط بر توانایی کودکان متمرکز باشد. بنابراین وقتی نتایج به دست آمده که بخشی از آن تجربی و بخش دیگر آن حاصل فرضیاتی است که در پژوهش ها مورد آزمون قرار گرفته اند، جمع آوری و مورد بررسی قرار گرفت، ما قادر خواهیم بود تا راهکارهای مناسبی را برای آموزش اثربخش پیشنهاد کنیم. این مجموعه از راهکارها و پیشنهادات بسیار گسترده، متغیر و به طور مداوم قابل اصلاح هستند. لازم به ذکر است که برای سوالاتی از قبیل اینکه کودکان چگونه یاد می گیرند؟ و یا معلمان چگونه تدریس می کنند؟ پاسخ های مناسب و همگونی وجود ندارد، بلکه این پاسخ ها می توانند متنوع، و از موقعیتی به موقعیت دیگری متفاوت باشند.

هدف کتاب حاضر در درجه اول مروری بر روش هایی است که یادگیری با توجه به آنها اتفاق می افتد و به دنبال آن ارائه دیدگاه ها و نظریه های پژوهشگران و افراد مجربی است که قادرند فرایندهای پیچیده یادگیری از قبیل اکتساب دانش، گسترش درک و فهم و نحوه کسب مهارت ها را مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

در اینجا ما تلاش های اولیه برای درک مفهوم یادگیری را که در اوایل قرن بیستم با رویکرد رفتارگرایی آغاز شد مورد بررسی قرار می دهیم. عقاید وابسته به رویکرد رفتارگرایی در طول سال ها در فراهم کردن پیشنهادهای موثر برای آموزش و یادگیری مورد استفاده گرفت. اما این عقاید به تدریج و در بسیاری از حوزه ها جای خود را به نظریه هایی دادند که بر موضوعاتی از قبیل فعالیت های ذهنی، اهمیت دانش قبلی، بافت

اجتماعی و تعامل اجتماعی به واسطه زبان تاکید داشتند. همچنین ترجیحات افراد در انجام کارها به روش‌های مختلف و سبک‌های یادگیری نیز ازجمله حیطه‌هایی هستند که توصیف‌کننده تفاوت‌های قابل توجه یادگیرندگان در میزان و نحوه پیشرفت در یادگیری و روش‌های انجام کارها هستند. علاوه بر این نتایج پژوهش‌هایی که اخیراً در مورد ساختار و عملکرد ذهن صورت گرفته و همچنین تقابل ساختار فیزیولوژیکی و روان‌شناختی ذهن را که می‌تواند منجر به تغییراتی در انتخاب روش‌ها و راهبردهای تدریس شوند را نیز مورد بحث و بررسی قرار خواهیم داد.

در هر مرحله نیز نگاهی خواهیم داشت به کاربردهای عملی نتایج پژوهش‌هایی که توسط افراد صاحب‌نظر در حوزه تعلیم و تربیت و سایر رشته‌های مرتبط صورت گرفته است. در این رابطه آنچه حائز اهمیت است این است که معلمان بتوانند جهت بهبود و ارتقای تجارب یادگیری و پیامدهای ناشی از آن، برنامه‌ریزی و روش تدریس خود را بر پایه نتایج این پژوهش‌ها استوار کرده و یادگیری را هر چه بیشتر تسهیل نمایند. آموزش زمانی که مبتنی بر فرایندی باشد که به یادگیری اثربخش منجر شود بهترین کارایی را خواهد داشت. یادگیری اثر بخش به آن نوع یادگیری گفته می‌شود که پایدار بوده و قابلیت کاربرد در موقعیت‌های جدید و متنوع را داشته باشد. هدف کتاب حاضر فراهم آوردن بهترین شناخت از یادگیری می‌باشد و امید است هر چه بهتر قادر به تدارک بهترین فرصت‌های یادگیری برای دانش‌آموزان باشد.